ශාක හා සත්ත්ව යෙසලවල වපුහය හා කෘතප

(පීව විදහාව)

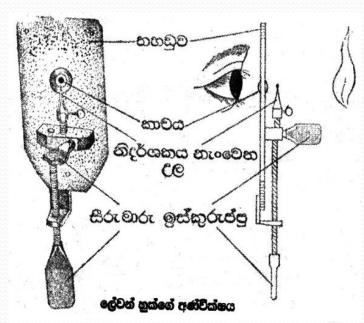
10 ලේණය

1632- 1723 කාලයේ ජීවත්වූ නෙදර්ලන්න ජාතික ඇන්ටන් වෑන් ලිවන්හුක් ලෝහ රාමුවකට සවිකොට ගත් ද්වි උත්තල කාචයක් භාවිතයෙන් විශාලනයක් ලබාගත හැකි සරල ආලෝක අන්වීක්ෂයක් නිර්මාණය කරනු

ලබයි.

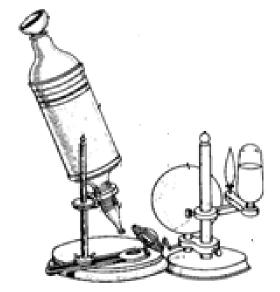

1665 දී ඉංගුසි ජාතික රොබට් හුක් විසින් පොරොප්ප කැබැල්ලක සියුම් පෙත්තක් අන්වීක්ෂයෙන් නිරීක්ෂණය කිරීමේදී සිදුරු ගණනාවක් පේලි ගැසී ඇති බව නිරීක්ෂණය කරයි. ඔහු එම සිදුරුවලට මෙසල යන නම තුබයි

L. Gamini Jayasuriya- ISA Science

- 1667 දී රොබට්හුක් විසින් කාච දෙකකට වඩා වැඩි කාච පද්ධතියක් යෙදූ අන්වීක්ෂයක් නිර්මාණය කරනු ලබයි.
- එතැන් පටන් විවිධ ජීවී කොටස් අන්වීක්ෂයෙන් නිරීක්ෂණය කර ගොඩනගා ගත් දනුම පදනම් කර ගනිමින් 1839 දී ශ්ලයිඩන් ,ශ්වාන් සහ රැඩොල්ෆ් වර්කොව් විසින් සෛල වාදය ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

- ❖ ෙසෙලයක් යනු ජිවියෙකුගේ වනුහමය හා කෘතාමය ඒකකයයි.
- ❖සියඑම ජීවීන් මෙසල එකකින් හෝ ඊට වැඩි ගණනකින් සෑදී ඇත.

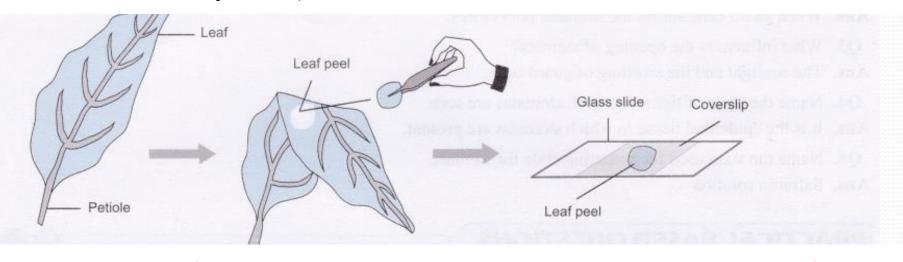
පැන නැගී ඇත.

 ඉලෙක්ටෝන අන්වීක්ෂය නිපදවීමත් සමග ජීවීන්ගේ තැනුම් ඒකකය වන සෙලයේ වනුහය හා කෘතාය පිලිබඳව වඩාත් නිවැරදිව පුකාශ කෙරෙයි. 01. ජීවයේ වාූහමය හා කෘතා මය ඒකකය වන මෙසලය පිළිබඳව සරල අදහසක් ලබාගැනීමට පාසල් විදාහාගාරයේ ඇති අන්වීක්ෂයෙන් නිරීක්ෂණය සඳහා කදාවක් පිළියෙල කළ හැකිය. ඒ සඳහා පහත කදාවන් පිළියෙල කර, ඒ සඳහා ඔබ අනුගමනය කළ කිුයා පිළිවෙළ

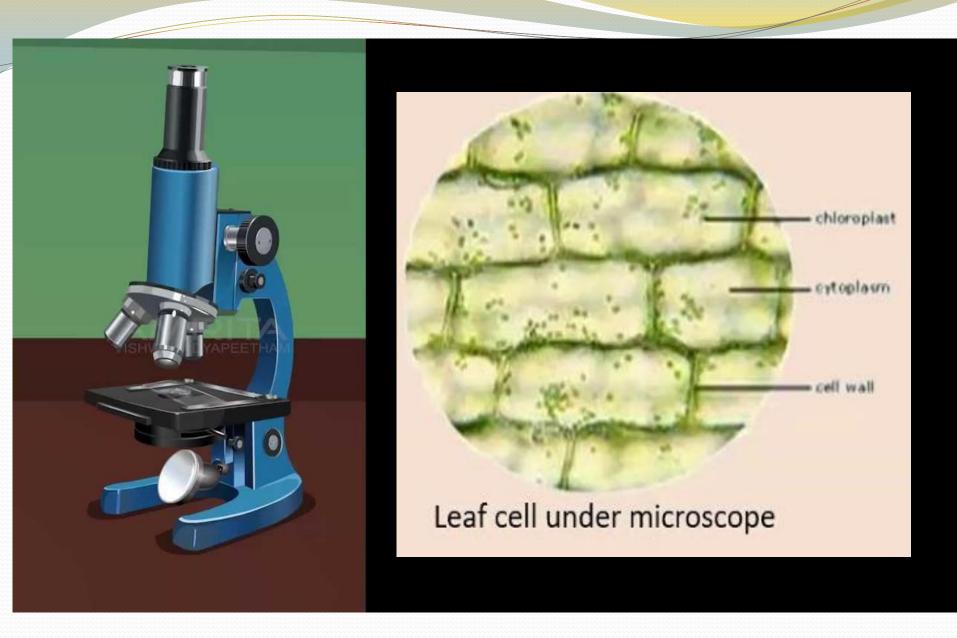
නිවැරදිව සම්පූර්ණ කරන්න.

ශාක පතුයක යට් අපිචර්මීය යෙසල නිරීක්ෂණය සදහා අන්වීක්ෂීය කදාවක් පිළියෙල කිරීම

බ බුලත් කොළයක් ගෙන වීහි යට් අපිවර්මීය නිව්යක් මතුවන නේ හර්න් අතට ඉර්න්න.

- b. පුවේශවෙන් අහිවර්වීය නිව්ය ගලවා ජල බඳුනට දවන්න.
- C. යට් අවිවර්මීය කොටස වෙන් කර් වීදුර්ද කදාවක් මත
- d. ජල බිංදුවක් දවා වායු බුබුළු නොර්ථදෙන යෝ වැයුම් පෙන්නෙන් වයන්න.

i. ශාක පතුයක යටි අපිචර්මීය ලෙසල නිරීක්ෂණය සදහා අන්වීක්ෂීය කදාවක් පිළියෙල කිරීම

- A බුලත් කොළයක් ගෙන වීහි යට් අපිවර්මීය නිව්යක් මතුවන යෝ හර්න් අතට ඉර්න්න.
  - b පුවේශවෙන් අපිවර්වීය නිව්ය ගලවා ජල බඳුනට දවන්න.
  - C. යට් අහිවර්මීය කොටස වෙන් කර වීදුර්ද කදාව මත තබන්න.
- ර විල බිංදුවක් දමා වායු බුබුළු නොර්ථදෙන යෝ වැයුම් පෙන්තෙන් වයන්න.

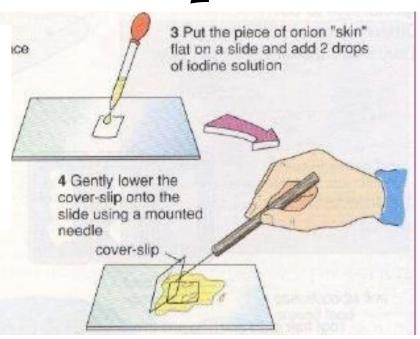
ළුණු සිවියක යෛල නිරීක්ෂණය සඳහා අන්වීක්ෂීය කදාවක් පිළියෙල කිරීම

- a. ලොකු වීෑණු ගෙඩියක් ගෙන අටට පමණ කපා වීහි මාංයල පනුයක් වෙන් කර ගන්න..
- b. පුවේශවෙන් අහිවර්වීය නිව්ය ගලවා ජල බඳුනකට දවන්න.

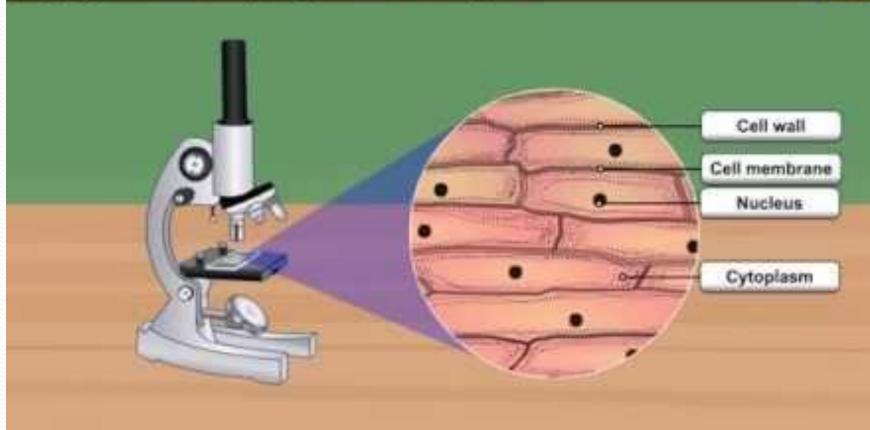
C. යට් අහිවර්මීය කොටස වෙන් කර වීදුරු කදාව මත තබන්න.

Onion cells do not have any chloroplasts. If you want to look at chloroplasts, find a moss plant.

turnarare to remove and of the smallest

d ජල බිංදුවක් දමා වායු බුබුළු නොර්ැලෙන යෝ වැයුම් පෙන්නකින් වයන්න.

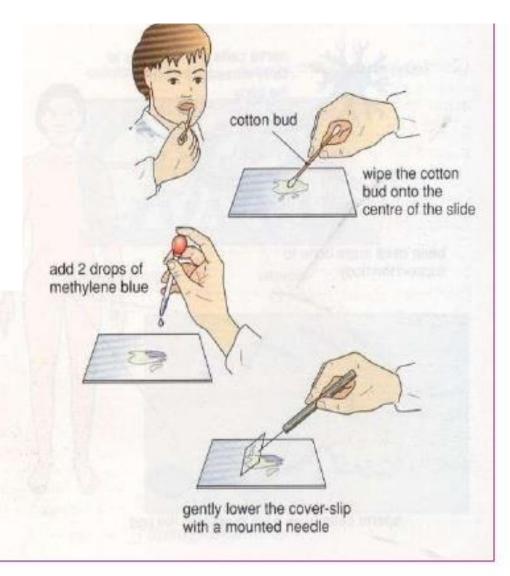

+ A lightly stained cytoplasm is the periphery of cell wall.

ii. එෑණු සිවියක ඉසෙල නිරීක්ෂණය සඳහා අන්වීක්ෂීය කදාවක් පිළියෙල කිරීම

- a ලොකු වීෑණු ගෙඩියක් ගෙන අවට පමණ කපා වීගි මාංයල පනුයක් වෙන් කර ගන්න..
- b. පුවේශමෙන් අපිචර්මීය සිවිය ගලවා ජල බඳුනට දමන්න.
- C යට් අහිවර්මීය කොටස වෙන් කර වීදුර්ද කදාව මත තබන්න.
- d ජල බිංදුවක් දමා වායු බුබුළු නොරැලෙන සේ වැසුම් පෙන්නෙන් වසන්න.

- a. හොඳින් වුඛය යොදා කොපුල් යෙසල නියඳදියක් ලබා ගන්න.
- b.වීදුර්ද කදාවක් මත ජල බිංදුවක් තබා කොපුල් යෛල තුනි වන යෝ පතුර්න්න..
- C. ජල බිංදුවක් දවා වාගු බුබුළු නොර්ැදෙන යෝ වැනුව් පෙන්තෙන් වනන්න.

- කොපුල් මෙසල නිරීක්ෂණය සඳහා අන්වීක්ෂීය කදාවක් පිළියෙල කිරීම
- a. නොඳින් මුඛය සෝදා කොපුල් සෙෙළ නියැදියක් ලබා ගන්න.
  - විදුර්ද කදාවක් වන ජල බිංදුවක් තබා කොපුල් නෙෙයල තුනී වන යෝ අතුර්න්න..
  - ු ජල බිංදුවක් දමා වායු බුබුළු නොර්ථදෙන යෝ වැයුම් පෙන්නෙන් වයන්න.

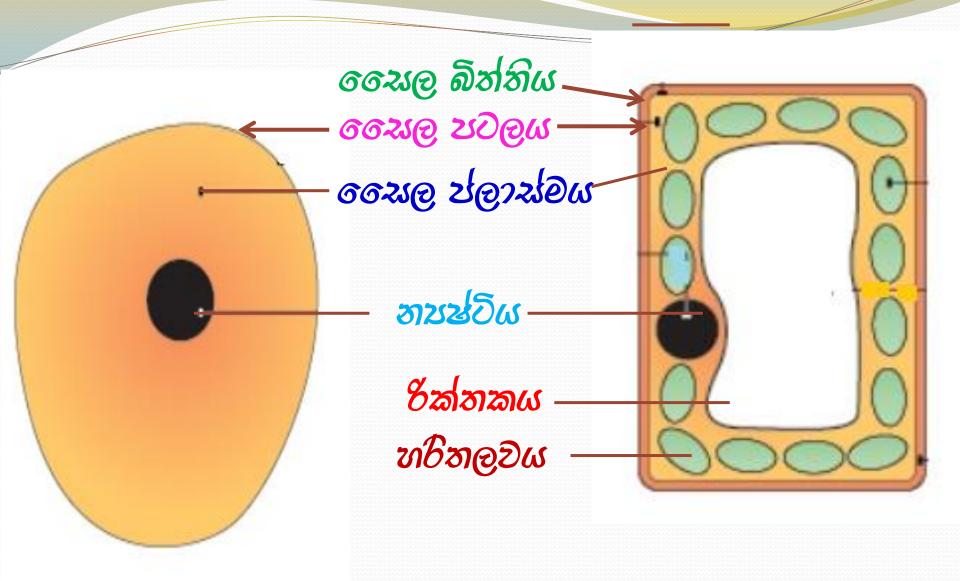

සකස් කළ කදා අන්වීක්ෂයෙන් නිරීක්ෂණය කළ විට විවිධ ආකාර අභුපන්තර හා බාහිර ස්වරූප දක්වන යෙසල දැකිය හැකි වනු ඇත.

මෙසලයක වාූහමය හා කෘතාමය උප ඒකක ඉන්දියිකා ලෙස හැඳින්වේ. විවිධ මෙසල වල අඩංගු ඉන්දියිකා වර්ග හා පුමාණයන් එකිනෙකට වෙනස් ය. එනිසා අධායනයේ පහසුව සඳහා මෙසලවල අඩංගු සියලු ඉන්දියිකා ඇතුළත් වන පරිදි නිර්මාණය කරන ලද මෙසලීය වනුහය දර්ශීය මෙසලයක් ලෙස හැඳින්වේ.

L. Gamini Jayasuriya- ISA Science

ආලෝක අන්වීක්ෂයෙන් නිරීක්ෂණය කළ විට දකිය හැකි ඉන්දියිකා දක්වෙන දර්ශීය ශාක හා සත්ත්ව ඉසෙලයක වනුහ ඇඳනම් කර ඇති කොටස් රූපයේ දක්වන්න.

र्टेषिय यय्येय विद्यवित

र्टे प्रतिस प्राप्त विस्थित विश्व

04. ඉලෙක්ටෝන අන්වීක්ෂයකින් නිරීක්ෂණය කළවිට දකිය හැකි විට ඉන්දුයිකා දක්වෙන පහත දර්ශීය සත්ත්ව හා ශාක ජෛලයෙහි

කොටස් නම් කරන්න. **७०४७ यकार्यग्र** වශිටොකොන්ඩිගා හරිතලවය අන්ත:ප්ලාස්මීය ජාලික~~ා~~ නුවූෂ්ටිකාව අන්ත:ප්ලාස්මීය ජාලිකා

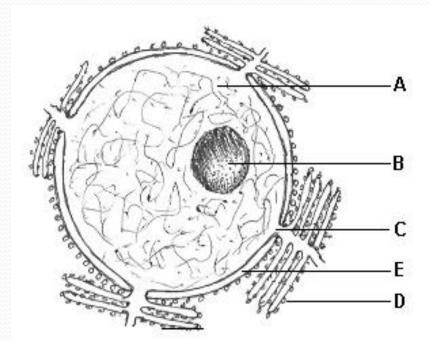
र्टेषिय प्राया विस्वरा

05.

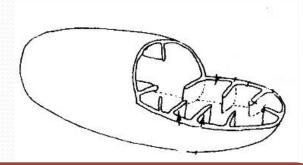
මෙසලයක විවිධ වූ ඉන්දියිකා මගින් මෙසලයේ ජීව කියාවන්ට අවශා විවිධ වූ කාර්යයන් ඉටු කරනු ලබයි. පහත දක්වෙන තොරතුරුවලට අදාල වන ඉන්දියිකාව කුමක්දයි නම් කරන්න.

i. නාෂ්ටිකාව , නාෂ්ටි යුෂ හා , වර්ණදේහ ආදිය නාෂ්ටි පටලයකින් ආවරණය වී ඇත. රෙසලයේ ජීව බ්යා පාලනය කරනු ලබන මධනස්ථානය ලෙස බ්යා කරයි.

නපුෂ්ටිය

- ii. මෙසල ප්ලාස්මයේ විසිරී පවතින බොහෝවිට ඕවලාකාර හැඩතිය
- ✓ ග්ලුකෝස් සමග ඔක්සිජන් දහනය වීමෙන් ශක්තිය නිපදවන (සෛලීය ශ්වසනය සිදුකරන) මධපස්ථානය ලෙස කියා කරයි.

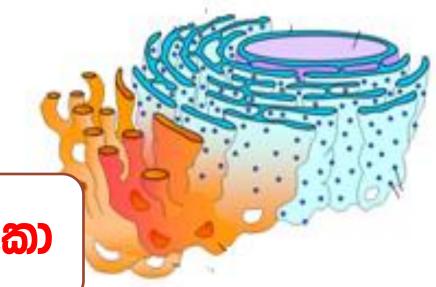
iii. පටලයකින් වටවූ තැටි සමූහයක හැඩය ගත්

ගෝල්ගි සංකීර්ණය

iv. නාාෂ්ටි පටලයෙන් ඇරඹී, මෙසල ප්ලාස්මය පුරා විසුරුණු ජාලාකාර නාළ පද්ධතියකි. සම්බන්ධ වී ඇති රයිබොසෝම තුළ පෝටීන නිපදවයි.

✓ යෛයලය තුළ පරිවහන කියාවලියට දායක වේ.

අන්ත:ප්ලාස්මීය ජාලිකා

- v. ප්ලාස්ම පටල නොදරයි. රළු අන්ත.ඃප්ලාමීය ජාලිකා වලට සම්බන්ධව ඇත.
- √ පුෝටීන සංශ්ලේෂණය සඳහා ස්ථාන සපයයි.

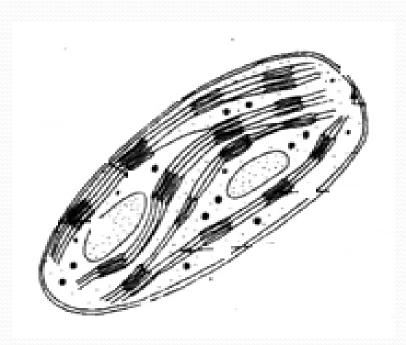
රයිබොසෝම

L. Gamini Jayasuriya- ISA Science

- vi. කොළපැහැති වර්ණක (හරිතපුද) අඩංගුය.
- ✓ පුතාසංශ්ලේෂණය සිදුක්වන මධ්‍යස්ථානය ලෙස කියා ක්‍රයි.

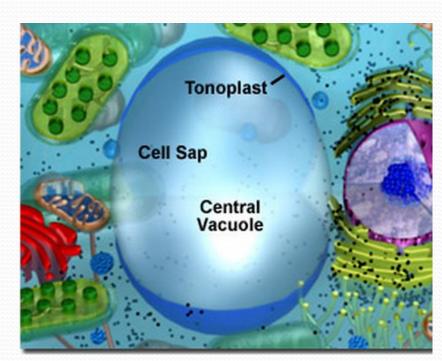
තරිතලවය

vii. සත්ත්ව සෛලවල බොහෝවිට නැත. සමහර සත්ත්ව සෛලවල කුඩා හෝ තාවකාලික ඒවා තිබිය හැකිය.

√ බොහෝ ශාක නෙෙනලවල ඇත.

ටික්තකය

- ශාක හා සත්ත්ව මෙසලය සම්බන්ධයෙන් පහත තොරතුරු සපයන්න.
- a. නියළුව යාක නෛලවල ඇති. නියළුව නත්ත්ව නෛලවල නැති වහුගය කුවක්ද?

රෙසල බිත්තිය

b. සියලුම සත්ත්ව ජෛලවල නැති බොහෝ ශාක ජෛලවල ඇති ඉන්දියිකාව කුමක් ද? හරිතලවය

c. රික්තක තුළ අඩංගු වන තරලය කුමන නමකින් හඳුන්වනු ලබයි ද? ලෙසල යුෂය

d. නෙනල යුෂයෙහි අඩංගු විය හැකි දුවනය වොනවාද?

ජලය,අයන වර්ග,වර්ණක,සීනි

e. නෙයලය තුළ ඇති යාජීවී ඉන්දුියිකා යාග ව්යුගයන් වොනවා ද?

- > නුපුෂ්ටිය
- > මයිටොකොන්ඩුයම
- > තරිතලවය
- > ගෝල්ගිදේහ
- > අන්ත:ප්ලාස්මීය ජාලිකා
- > රයිබොසෝම
- > de de de de de la Gamini Jayasunya- ISA Science

f. මෙසලය තුළ ඇති අජීවී ඉන්දියිකා සහ වනුහයන් මොනවා ද?

> රික්තක යෙසල බිත්තිය

g. මෙසල බිත්තිය සෑදී ඇති පුධාන සංඝටකය කුමක්ද?

සෙලියුලෝස්

h. මෙසල බිත්තියේ පුධාන කාර්යයන් මොනවා ද?

- > රෙසලයේ හැඩය පවත්වා ගැනීම
- > සන්ධාරණය
- > ආරක්ෂාව

්. ශාක මෙසලවල මෙසල බිත්තියට ඇතුළතින් පිහිටන සත්ත්ව මෙසලවල බාහිර ආවරණය ලෙස කියා කරන වාුුහය කුමක් ද?

ප්ලාස්ම පටලය (පෙසල පටලය)

j. මෙසල පටලය සෑදී ඇති පුධාන සංඝටකය කුමක්ද?

පොස්පොලිපිඩ හා පුෝටීන

k. මෙසල බිත්තිය සහ ප්ලාස්ම පටලය (මෙසල පටලය) යන ඒවායින් පාරගමා පටලයත් අර්ධ පාරගමා පටලයත් මොනවාදයි වෙන වෙනම දක්වන්න.

අර්ධ පාර්ගමන පටලය : ප්ලාස්ම පටලය (ලෙසල පටලය)

- l. ප්ලාස්ව පටලයකින් වටවී ඇති ඉන්දියිකා හතරක් නව් කරන්න.
  - > නුපුෂ්ටිය
  - > මයිටෝකොන්ඩුයම
  - > තරිතලවය
  - > ගෝල්ගිදේහ

m. වර්ණදේහ මගින් ඉවුකෙරෙන කෘත සහ දෙකක් මයන්න.

- > පුවේණික දුවප ගබඩා කිරීම
- පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ආවේණික ලක්ෂණ උරුම කරදීම

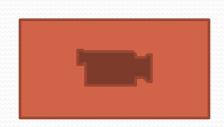
n. විනියාගේ දෛගික දෙයලයක අඩංගු වර්ණදේහ යංඛහාව කොපමණ ද?

46

 O. විනියාගේ ජන්වාණු යෙයලයක අඩංගු වර්ණදේහ

 යංඛහාව කොපමණ ද?

23

රෙසල වර්ධනය තා රෙසල විතාජනය

ජීවීයෙකු අජීව්යෙකුගෙන් වෙන් කර හදුනාගත හැකි ලක්ෂණ අතර වර්ධනය මූලික ලක්ෂණයකි . උපන්දා සිට මේවන තෙක් **@**@ අඛණ්ඩව වර්ධනය වී ඇත.

i. වර්ධනය වීම ලෙස හඳුන්වන්නේ කුමක් ද? යෙසලයක පුමාණය හෝ වියළි බර අපුතිවර්තු පලස වැඩි වීම II. වර්ධනයේදී පුධාන වශයෙන් සිදුවී ඇත්තේ මෙසලය පුමාණයෙන් විශාල වීම ද නැතහොත් මෙසල සංඛානව වැඩිවීම ද?

රෙසල සංඛනාව වැඩි වීම

iii. මෙසල විභාජනය සිදුවන කුම දෙක නම් කරන්න.

- 💠 අනුනන විභාජනය
- 💠 ඌනන විභාජනය

iV. ඉදෙහික ඉසෙලයක අඩංගු වර්ණදේහ සංඛාහව 2n ද ජන්මාණු ජෛලයක අඩංගු වර්ණදේහ සංඛාහව n ද නම් අනුනන විභාජනය හා ඌනන විභාජන අවස්ථා වලදී වර්ණදේහ සංඛාන බෙදී යන ආකාරය සරලව සටහනක් මගින් දක්වන්න.

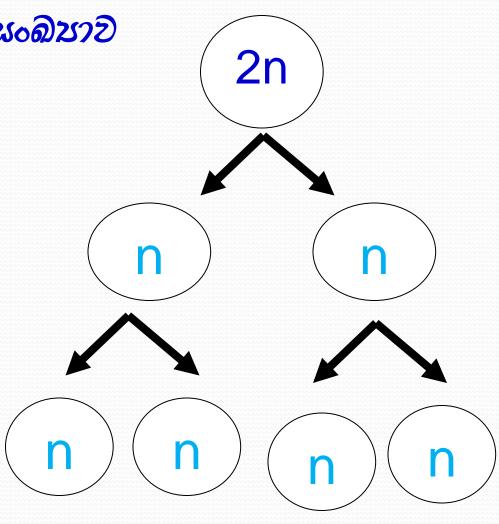
අනූනන විභාජනයේ දී

වාතෘ දෛගලයේ වර්ණදේහ යාංඛහාව

2n 2n 2n

දුගිතෘ නෛලයේ වර්ණදේහ සංඛනාව

ඌනන විභාජනයේ දී

දුගිතෘ දෛගලයේ වර්ණදේහ සංඛනාව N වේ.

- V. අනූනන විභාජනය වැදගත් වන ආකාර හතරක් සඳහන් කරන්න.
- බහු රෙසලික ජීවීන්ගේ දේහ වර්ධනය සඳහා
- අලංගික පුජනන කුමයක් ලෙස
- තුවාල සුව වීමට
- 💠 මැරුණු යෙසල වෙනුවට නව යෙසල ලබා දීම

Vi. උඉනන විහාජනය වැදගත් වන ආකාර දෙකක් යඥගත් කරන්න.

- පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට වර්ණදේහ
  සංඛනව නියතව තබාගැනීම සඳහා
- එ වර්ණදේහ වල ඇති වන වෙනස්වීම් තෙවත් පුභේදන හට ගන්නා නිසා පටීණාමයේ දී වැදගත් වීම

vii. ඌනන විභාජනය හා අනූනන විභාජනය අතර වෙනස්කම් වගුගත කරන්න.

	උඉනන විනා 2ජනය	අනුනන විනාජනය
නිදුවන ලෙසල වර්ග	ද්විගුණ	එකගුණ තා ද්විගුණ
විනාජනය වන අවක්ථා ගණන	<mark>ලදකයි</mark>	එකයි
විනාජනය අවයානයේ යෑදෙන යෙනල ගණන	එක් රෙසලයකින් රෙසල තතර යි.	එක් රෙසලයකින් රෙසල රදක යි.

	ඌනන විනාජනය	අනුනන විනාජනය
වාතෘ දෙනලයට නාවේක්ෂව දුගිතෘ දෙනලයේ වර්ණදේග ගණන	අඩකි.	සමාන ය.
පුතේදන හට ගැනීම.	සිදු වේ.	සිදු නොවේ.
දුහිතෘ ලෙසලය වාතෘ ලෙසලයට දක්වන සවානතාවය	අඩුයි	සමාන යි.

බව් , දැන් මට පුළුවන් !

Yes, I Can!

- ✓ නිරීක්ෂණය මඟින් ශාක ලෙසලයක් සත්ත්ව ලෙසලයකින් වෙන් කර හඳුනා ගැනීමට
- √ දුර්ශීය ලෙසලය යන සංකල්පය විස්තර් කිරීමට
- √ දුර්ශීය ලෙසලයක ඇති පුබාන කොටස් නම් කිරීමට
- Ý ජීවයේ වපුහමය හා කෘතපමය ඵකකය නම් කිරීමට
- √ ලෙසල ඉන්දියිකාවල වපුහමය හා කෘතපමය සම්බන්ධතා සර්ලව දැක්වීමබාi Jayasuriya- ISA Science

- 🗸 දෛාල වර්ධනය හා දෛාල විනාජනය පැහැදිලි කිරීමට
- ✓ උඉනන යහ අනුනන විනාජනය වැදගත් වන අවය්ථා යඥහා නිදයුන් දැක්වීමට

- ✓ ලෙසල ඉන්දියිකා වියව් අපසට නොපෙනෙන අන්වීක්ෂීය ස්වනාවයෙන් යුතු බව විළිගැනීමට
- ✓ ජීවියේ වපුහමය හා කෘතපමය ඵිකකය යෙසලය ලෙස යෙසලයේ කාර්යනාර්ය පුගය කිරීමට

අභනස - බහුවරණ

<u>නිවැරදි හෝ වඩාත් ගැළපෙන පිළිතුර තෝරා යටින්</u> <u>ඉරක් අදින්න .</u>

- 01. ජීවයේ වනුහමය සහ කෘතා මය ඒකකය කුමක් ද ?
  - 1. രഗ്യെലധ

  - 3. අවගවග
  - 4. පද්ධතිය

02. මෙසලයේ ජීව කිුයා පාලනය කිරීම සිදුවන ඉන්දුයිකාව කුමක් ද?

- 1. මයිටොකොන්ඩීයම
- 2. නුපුෂ්ටිය
- 3. අන්ත:ප්ලාස්මීය ජාලිකා
- 4. රික්තකය

03. හරිතලව තුළ සිදුවන ජීව රසායනික කියාවලිය කමක් ද ?

- 1. ශ්වසනය
- 2. පුභාසංස්ලේෂණය
- 3. බහිස්සුාවය
- 4. පූජනනය

- 1. උච්චර්මය
- 3. රෙසල ප්ලාස්මය
- 4. රෙසල පටලය

05. මෙසලයක වර්ණදේහ පිහිටා ඇත්තේ කුමන ඉන්දුයිකාව තුළ ද?

- 1. ගොල්ගිදේහ
- 2. මයිටොකොන්ඩුයා
- 3. නුපුෂ්ටිය
- 4. තරිතලව

06. A හා B රූපවල දක්වා ඇති සෛලගත ඉන්දයිකා මගින් ඉටු කෙරෙන මෙහෙයන් පිළිවෙළින් දක්වූ විට, නිවැරදි පිළිතුර කුමක්ද?

- 1. දුෝටීන් නිපදවීම හා ශුාවී කෘත්යය
- 2. ශක්තිය නිපදවීමහා පුහාසංශ්ලේෂණය
- 3. ශුාවී කෘත්වය හා වීව කියා පාලනය
- 4. විෂබීජ විනාශ කිරීම හා ශක්තිය නිපදවීම

- 07 ශාක ඉසෙලවල ඇති වනුහ කිහිපයක් පහත දක්වේ.
  - A- නාෂ්ටිය B- සෙල බිත්තිය
- C හරිතලව D- විශාල මධා රික්තකය ඒවායින් ශාක ජෛලවල පමණක් තිබිය හැකි වාුහය / වාුහ මොනවා ද ?
  - **1)** B **පමණි**
  - 2) B හා C පමණි

  - **4)** A ,B , C හා D සියල්ල

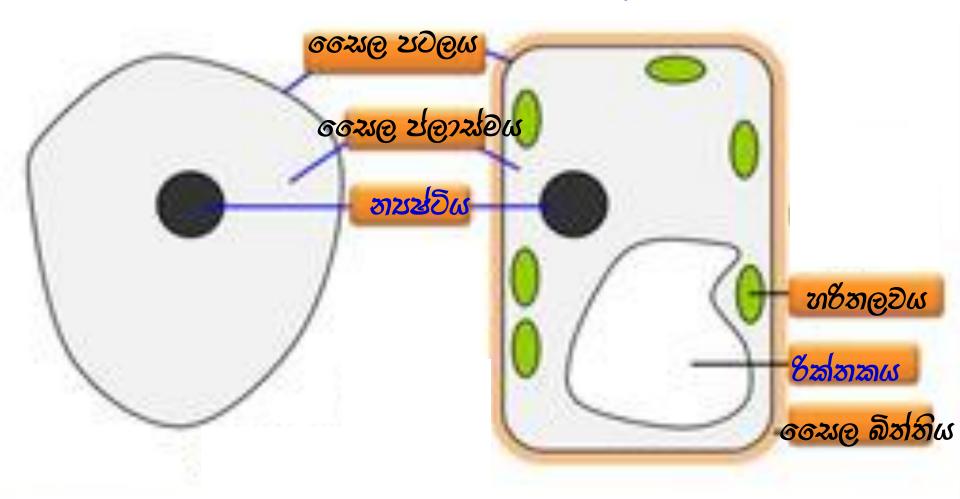
08. සෙල විභාජනය සම්බන්ධයෙන් පුකාශ කිහිපයක් පහත දක්වේ.

- A මාතෘ මෙසලයෙන් දුහිතෘ මෙසල දෙකක් සෑදෙයි.
- B මාතෘ ෙසෙලයෙන් දුහිතෘ ෙසෙල හතරක් සැදෙයි.
- C ද්විගුණික මෙසලයකින් ඒක ගුණ මෙසල සාදයි.

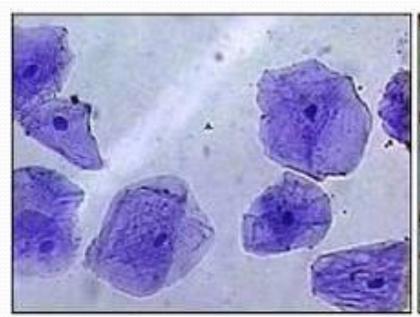
- 08. සෙල විභාජනය සම්බන්ධයෙන් පුකාශ කිහිපයක් පහත දක්වේ.
  - ${f A}$ මාතෘ ලෙසලයෙන් දුහිතෘ ලෙසල දෙකක් සැදෙයි.
  - B මාතෘ මෙසලයෙන් දුහිතෘ මෙසල හතරක් සැදෙයි.
  - ${f C}-$ ද්විගුණික භෛලයකින් ඒක ගුණ භෛල සාදයි.

- **1)** B පමණි
- 2) B හා C පමණි
- 3) A හා C පමණි
- **4)** A හා B පමණි

දර්ශීය ශාක හා සත්ත්ව මෙසලයේ කොටස් නම් කරන්න.

ශාක හා සත්ත්ව ලෙසල ලෙස නම් කරන්න.

 ශාක රෙසලය (ළුණු සිවියක රෙසල)

ශාක හා සත්ත්ව යෙසලවල වපුහය හා කෘතප

Yes! I Can